

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejeman:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v prtiličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredno in praznično.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parca in zahvala vrsta 20 vin.
Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pisma naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 35.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.
Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 35.

Vse so izdali.

Zadnji čas so se klerikalci začeli naenkrat spominjati, da so slovenska stranka. Odkar je bil deželni zbor razpuščen, poudarjajo v enomer svoje narodno stališče in širokoumno govore o varstvu slovenskih pravic in o obrambi slovenske narodnosti.

To hinavstvo je ostudno in se mora vsakemu gabit, zakaj v resnici se klerikalci sploh niso nikoli resno zavedali dolžnosti, ki jih ima slovenska stranka, in so v narodnem oziru zakrivali nedopustne grehe. Pri vsakem drugem narodu bi bila taka stranka nemogoča.

Slovenski narod je v zadnjih desetih letih žalostno nazadoval. Namesto da bi bili pomnožili svoje pravice in povečali svojo veljavo, smo izgubili še mnogo tega, kar smo imeli poprej, smo bili v mnogih ozirih vrženi za desetletja nazaj in smo prišli v tako težak položaj, da se je bati najhujšega.

Nemška moč nad nami rase. Nemci so razširili veljavo nemškega jezika in utesnili pravice slovenskega jezika, javne službe prehajajo vse bolj v nemške roke, kar seveda množi nemško moč, nemški kulturni in gospodarski zavodi se množe in rasejo, nemška kolonizacija napreduje — korak za korakom se moramo umikati tujemu navalu.

Vsega tega so krivi klerikalci. Ti so izdali in prodali vse, kar je za naš narod važno, samo da so si pridobili podporo nemških strank in nemške vlade za njihove strankarske namene, samo da so jim šle nemške stranke in nemška vlada na roko.

Uspehi tega klerikalnega izdajstva so gorostasni. Slovenskega uradovanja že kmalu več ne bo, če pojde tako dalje, Slovenec že kmalu ne bo imel pravice do javnih služb. Odstranjenje slovenskih uradnikov se je začelo pri politični in pravosodni upravi, sedaj pa smo že tako daleč, da se vrši taisti proces tudi že pri železnicih.

Narodno vprašanje je za nas Slovence veliko več kakor samo vprašanje o veljavi našega jezika. Narodno vprašanje je za nas emlementno socialno vprašanje in so pri

njem interesirani vsi sloji, delavski sloji morda še bolj, kakor izobraženi. Toda klerikalci se za to niso nikoli zmenili in ravnodušno so gledali, kako nam narodni nasprotniki trgajo kos za kosom naših pravic in gazijo naše najvažnejše interese.

Od leta 1879. ni bila nemška moč na Slovenskem nikoli toliko, kakor je danes in nikoli ni bila tako trdno zasidrana kakor je sedaj. To je vse posledica klerikalne politike, posledica tega, da so klerikalci vse prodali in izdali, kar je za nas v narodnem oziru važno, ter ustvarili Nemcem možnost za germanizacijo v velikem slogu.

Ne bomo navajali klerikalnih grehov in izdatkov. Storili smo to že nešteto krat in bolj kakor drugi dogodki, ostajajo take stvari v spominu vsakemu človeku, ki ima kaj čuta za narodno stvar. Ze na Kranjskem je skrajno slabo, koliko bolj pa še na Štajerskem in na Koroškem. Nikoli bi se to ne bilo moglo zgoditi, da so klerikalci izpolnjevali svoje narodne dolžnosti.

Vse so klerikalci izdali in prodali. Sedaj pa, ko čuti vesele narodne s'edice tega izdajstva in se pripravljajo na maščevanje za to početje, sedaj so naenkrat klerikalci natakili narodno krinko in se delajo silno ogorčene nad krivicami, ki se gode slovenskemu narodu. Sami so vsega krivi — sedaj pa pretakajo solze, da je slovenski narod prikrajšan na svojih pravicah.

Ni težko uganiti, kaj je temu vzrok. Ljudje so prišli do spoznanja, da so klerikalci krivi teh razmer in klerikalce je strah, da se ljudska jeza nanje obrne. Kako se grede zdaj velike narodnjake. A samo z besedami. V isti sapi, ko govore o pravicah slovenskega naroda, jih tudi že zopet izdajajo.

Kruto se moti, kdor pripisuje klerikalnim besedam kaj resnega pomena. To so deklaracije, ki imajo namen volilce premotiti in družega nič. Klerikalci ne bodo za naše narodne pravice ničesar storili, ker jim je narodnost poganstvo, obramba narodnih pravic pa greh, in ker se sploh ne smejo zameriti vladi in nemški stranki. Vlada in nemške stranke podpirajo klerikalce na Kranjskem samo za to, ker nimajo klerikalci v

narodnem oziru nobenih želja, nego mirno dopuščajo, da zasledujejo vlada in nemške stranke cilje, ki so pogubonosne za slovenski narod.

Podravje in Slovenske gorice.

Maribor, 6 nov.

Nekatera znamenja kažejo, da se bo počasi pričelo v Podravju in v Slovenskih goricah novo, sveže narodno gibanje. Od leta 1907. se narodna stranka tod ni skoro nič več udeleževala. Edino izjemo tvori ormoški okraj, ptujski je bil že dosti manj živahen. Okraj Ljumer, Gornja Radgona, Cmurek, Sv. Lenart, Maribor, Slovenska Bistrica in Konjice, ki tvorijo skupaj veliko, bogato obljudo in premožno pokrajino, so pa mirovali in zdeli v političnem spanju naprej. Le tu in tam se je po zaslugi tega in onega moža kaj zgibalo. Slišali smo o kakem shodu, o kakem volilnem boju v občinah in okrajih. Za deželnozborskih volitev leta 1909. je narodna stranka tod, izvzemši zgoraj posebej omenjena okrajja, ptujski in ormoški, mirovala, istotako ob državnoborskih volitvah leta 1911. Mir je vladal nad vodami, nemškutarstvo in klerikalizem sta se gibala in razpredala po mili volji naprej. Sedaj se obeta preobrat.

Začelo se bode počasi tudi tod živo, organizirano delo, to se pravi, politično delo. Kajti na nepolitičnem polju smo ostali narodnjaki tudi na severnem slovenskem Štajerju živi, delali in razvijali smo se tako, da bode v marsikaterem kraju naša nepolitična organizacija trdna podlaga za politično. Z našimi uspehi v čitalnicah, ljudskih knjižnicah Ciril-Metodovih podružnic, dramatičnih in izobraževalnih društvih se lahko mirno postavimo ob stran svojih prijateljev ob Savinji in bistrji Savi. Poskusili smo se tudi v gospodarskih organizacijah, v organiziranju trgovskega, delavskega in kmečkega staleža — in zadovoljni smo bili z rezultati. Počasi se je nabralo v središčih naših sodnih okrajev celo krdo odločnih, delavnih narodnjakov, pa tudi po vseh raste število naših pristašev. Tem ljudem se hoče živahnejšega političnega dela.

Nemštvo in klerikalizem pa skrbita pridno za to, da se zavest in želja po bolj dosledni in energični narodni politiki utrjuje v dušah in srcih vseh onih, ki žele, da postaneta Podravje in Slovenske gorice drugačne kakor so danes. Nemštvo rije od St. Ilja sem proti Mariboru, Pragerskem, Slov. Bistrici, dela politično in gospodarsko velike korake naprej. Narodna trgovina in obrt se le slabo branita, kmetija še stoji, a je zadolžena in potrebuje moderniziranja. Z delavsko organizacijo so napravljene komaj prvi začetki. Zanimivo je, da skušajo narodnjaki pripravljati za delavske organizacije tla tam, kjer so potrebna, namreč v mestih in industrijskih središčih, klerikalci pa vsled svoje, izrecno mandatne politike sejejo razredne razprtije na deželi, kjer je sicer znani duhovniški politični lov na duše lažji, kjer se pa tudi edinole po nepotrebnem obrača proti slovenskim delodajalcem, večjim posestnikom.

V narodnih političnih vprašanjih se je klerikalizem pri nas ravnatoko slabo obnesel, kakor povsod drugod. V Mariboru je sedež lavantinske škofije, je sedež vseh klerikalnih političnih, društvenih in gospodarskih organizacij na Spodnjem Štajerskem. Sem gravitira torej vsa moč spodnještajerskega klerikalizma — in reči moramo, da če bi ne bilo tu neklerikalnega Slovenstva, bi imeli Slovenci v Mariboru še težje stališče. Kdo in kaj je vrhovni poveljnik naše klerikalne stranke, škof dr. Napotnik, nam tu ni treba obširneje razpravljati. Žalostno je, da vzdržuje še danes v svojem področju nemški uradni jezik, žalostno je, da se ne kaže nikjer kot slovenskega vladiko slovenske škofije. V sekovski škofiji je toliko Slovencev kot v lavantinski Nemcevi; a kakšen je graški škof! Kje so časi, ko je imelo mariborsko Slovenstvo v duhovništvu najtrdnjšo oporo! Mi smo doživeli leta 1911., ko so naši duhovniki nemškemu nacionalcu na ljubo izostali od volitev, mi smo doživeli volilno parolo za Südmarmkovca Rauterja, videli smo še letos, kako neumno in ponesrečno so nastopali naši klerikalni vodje v Mariboru.

Pa pustimo to. Kot Mariborčan sem zašel skoraj preveč v lokalno

politiko, dasi bi vedel o naših klerikalcih v Podravju in Slovenskih goricah povedati le malo kaj boljšega. V Mariboru nič ne čutimo, da bi se kaj brigala za naše zadeve poslanca dr. Korošec in dr. Verstovšek — drugod pa »vodijo« narod Roškarji, Piški, Brenčiči, Meški. Žalostni junaki s še žalostnejšimi »uspehi«. Obupali bi nad politično bodočnostjo našega naroda, ako bi ne vedeli, da to še daleč niso »najboljši med najboljšimi«. Ti - le »poslanci« imajo za nas le toliko pomena, ker so ravno poslanci in naši zastopniki v Gradcu in na Dunaju; privoščimo jim tudi iz srca ono, kar imajo najrajši, namreč dijete. Kaj čuda, da se narod le dela norca z njih, kaj čuda, da se jih celo — sramuje, ko mora poslušati hudobno zafrakavanje, češ, Roškarji in Piški so tvoji vodje? Čarostrelci in »Güterschlächterji«?

Ne podcenjujemo duhovniškega dela tu ob meji in priznavamo radi, da ima napeljevanje ljudi k branju in k političnemu življenju svoj pomen. Zlasti ker se naši ljudje vendar ne dajo tako v kletko ujeti, da bi bili potem za vsako drugo besedo nedostopni. Pridejo preveč po svetu, pridejo v mesta in trge — tam pa se jim ob vsaki priliki bistrijo glave. Tam se uče, da duhovništvo ni v nobenem oziru vsegamogočno — ali tam pridejo v dotiko tudi z Nemštvom in da se ga ubranijo, morajo biti trdno in odločno narodno vzgojeni. In to je napaka vse duhovniške nepolitične organizacije: hujska in čuva se ljudi proti slovenskemu meščanu in inteligentu, slika se jim slovenskega neklerikalca kot smrtno nevarnega sovražnika; kje še potem ostane kaj časa, govoriti o naših narodnih nasprotnikih, o naših narodnih postulatih? V naših nepolitičnih društvih je to docela drugače. In če bi imeli mi vso narodovo politično in gospodarsko moč teh krajev v rokah, bi plesalo pragersko, mariborsko in ptujsko Nemštvo drugače kakor danes...

Treba nam v Podravju in Slovenskih goricah oživetiti, okrepite narodno stranko, treba nam odločno in organizirano nastopiti. S tem, da bomo stremeli po politični moči, bomo silili tudi klerikalce k čim večji živahnosti in k delu za naše narodne

LISTEK.

Cerkvene miši.

Povest iz sedanjosti.

Spisal L. C.

(Dalje.)

Na to je odprl z enako neprijetnimi čutili še pismo svojega prijatelja iz knezoškofijske palače, Ivana Lakomnika. V tem pismu mu je Ivan Lakomnik iskreno čestital na podeljeni bogati župniji ter ga takoj tudi opozoril, da je ta podelitev pravzaprav njegovo delo in njegova zasluga, vsled česar tudi zatrdno pričakuje od mladega župnika, da se mu bode za izkazano zaslugo skoro dejansko in tudi izdatno oddolžil. Ivan Lakomnik je v svojem pismu potem mlademu župniku tožil, kako pičli in skromni so dohodki uslužbencev v knezoškofijski palači in kako silna draginja vlada v Ljubljani, vsled česar s svojimi skromnimi dohodki ni mogel shajati, kar je imelo za posledico, da je zabredel v poštene dolgovе. Ti dolgovi ga pa tako tlačijo in more, da v svojih velikih skrbeh mnogo noči ne more zatisniti očesa, kar mu izpodkopa njegovo, že itak rahlo zdravje. Od svojega prijatelja, ki je edino-le z njegovo pomočjo do-

segel eno najbogatejših župnij na Kranjskem, pričakuje v teh svojih velikih stiskah izdatne pomoči in to tembolj, ker mora njegov prijatelj vedeti, da je dobro za župnike na deželi, če ima zvestega, vernega in požrtvovalnega prijatelja v bližini svojega vrhovnega pastirja, ker mu ta prijatelj lahko tudi pozneje izkaže marsikatero veliko uslugo, kakor bi mu lahko kot sovražnik na tem mestu prav veliko škodoval. S svečanim zatrdilom, da se gotovo ni motil Ivan Lakomnik o svojem prijatelju, kateremu hoče biti še v bodoče vedno na razpolago, končalo se je to pismo.

Tudi to pismo je vrgel mladi župnik s sveto jezo k prvemu na mizo ter siknil med zobmi:

»Lažnjivec, hinavec! Ko bi te tako dobro ne poznal in ko bi mi ne bile tako dobro znane tvoje razmere, bi človek moral tvojim lepim besedam verjeti. Čeprav pa vem, da imaš naložene že prav lepe tisočake v nemški hranilnici in dasi mi je znano, da tvoji dohodki ne bodo manjši od mojih novih, čeprav si pital kot puran in zdrav kot riba, vendar ne smem zavreči tvojega precej jasnega izsiljevanja ter tudi tebi odpreti svoj mošnjiček, ki je pa že izdatno shujšal, kot bi hiral za jetiko. Poznam te do jeter in obisti in torej vem, da bi si pridobil v tebi neizprosnega sovražnika, če bi se ti ne dal odreti. Krvavel bodem pač tudi nekaj na ko-

rist tvojega žepa, vendar ne v oni meri, kakor morda upaš v svoji lakomni duši.«

Mladi župnik se je nato vsedel k mizi in spisal dvoje zahvalnih pism, od katerih je prvo naslovil na svojega nadpastirja, drugo pa na prijatelja Ivana Lakomnika.

V prvem pismu na Prevzvišenega se je novoimenovani župnik Prevzvišenemu s ponižnimi in prisrčnimi besedami zahvalil za nezasluzeno čast in z gošobesednimi zatrdili obetal, da bode vse svoje nove dohodke, vkolikor jih ne bode porabil za poplačilo svojih precejšnih dolgov in za podporo svojega ohromelega brata, ki je pa živel samo v njegovi domišljiji, vporabil zato, da jih vpošlje kot svoje radodarne prispevke za zavode sv. Stanislava.

V drugem pismu se je pa še svojemu prijatelju Ivanu Lakomniku enako in prav toplo zahvalil za izkazano mu uslugo ter mu z zatrdilom, da sedaj nima prav nobenega denarja, pač pa precej dolgov, vpslal v znak svoje zahvale na znesek 200 kron izstavljeno in od njega podpisano menico z zapadlostjo šestih mesecev a dato izstavitve. Zano je prosil svojega prijatelja Ivana Lakomnika še za nadaljno naklonenost ter mu zatrdil, da more tudi Lakomnik v vsakem slučaju računati na njegove protiusluge.

Ko je tako mladi župnik s duška svojim hvalnim čutilom, je pa

z dekretom v roki odšel v kaplanovo sobo, da bi mu povedal, da je Prevzvišeni v svoji neskončni dobrotljivosti izbral ravno njega med toliko vrednejšimi prosilci za novega župnika pri cerkvi sv. Petra v Orehovljah in da bi mlademu kaplanu zaeno zatrdil, da se vzlic temu povišanju ne bode prav nič izpremenilo med njima in da bode vzlic temu še nadalje obstajalo med njima dosedanje kolegijalno razmerje.

Novoimenovani župnik pa mladega kaplana ni dobil v njegovi sobi, ker je imel Urh Čuk sedaj čez glavo posla za ustanovitvijo posojilnice in konsumnega društva. Vsled tega mu je mogel mladi župnik sporočiti svoje imenovanje in sprejeti kaplanove čestitke še le pri kosilu, ki se je vsled tega tega dne tudi precej raztegnilo, ker sta mlada duhovnika to imenovanje tudi primerno zalila. Použita pijača je pa Urha Čuka tako navdušila, da je sklenil, da bode vse spravil na noge, da se bode vstoličenje novega župnika pri cerkvi sv. Petra v Orehovljah izvršilo čim najslavesnejše.

To svojo namero je mladi kaplan tudi v polni meri izvršil in se je vstoličenje mladega župnika tudi res izvršilo ob gromenju topičev, ob ogromni udeležbi vseh župljanov, ob navzočnosti šolske mladine, gasilnega društva in Marijine družbe. Vsa vas je bila tudi v narodnih zastavah, le na zvoniku in na župnišču se je pr-

vikrat poleg narodne zastave na začudenje vaščanov, ki te zastave dotlej še niso poznali, pojavila neka nova belo-rumena zastava. V cerkvi je imel novi župnik primeren nagovor na svoje nove župljane. Ta njegov cerkveni govor je izzvenel v najiskrenejšo zahvalo za prekrasno vstoličenje, v ostalem se je pa gibal v tako zmernih, presrčnih in miroljubnih besedah, da mladi kaplan Urh Čuk ni bil nič kaj posebno zadovoljen z njegovo vsebino, ker si je želel bojevitega in rezkega govora.

Z vstoličenjem kot župnik pri cerkvi sv. Petra v Orehovljah je dr. Juri Podpečnik srečno izpolnil prvi del one strašne prisege, katero je storil v obupu pred vstopom v ono mrko hišo ob Ljubljani, na kateri je zapisano: »Virtuti et musis«, o katerem napisu je neki odlični duhovnik svojedobno že trdil, da bi se imel pravilno glasiti »Servituti et muscis«.

XXIII.

Mize pogrjnene . . .
Krač in klobas
cele kopice pa belega
kruha!
Vince rumeno se v ča-
šah iskri,
mi pa namakamo grla si
suha.

A š k e r c : Mučeniki.

Mladi kaplan Urh Čuk je na svoje veliko veselje prejel od svoje-

postulate. In delo nas bo samo jačilo in krepilo. Oživiti bo treba vsa tukajšnja politična društva, kjer jih pa ni, ustanoviti nova. Prirerjati bo treba shode, udeleževati se volitev, razpresti mrežo nepolitičnih društev, širiti narodno časopisje. V kratkem se vrši nadomestna deželnozborna volitev za Slovenske gorice; če ne zmagati, pa vsaj spraviti klerikalnega kandidata v ožjo volitev, bi bil lep političen cilj. Omajati moramo v Podravju in Slovenskih goricah Nemštvo in klerikalizem — in zato z združenimi močmi na delo!

Štajersko.

Kako skušajo klerikalci prikriti Piškovo škandal. Zadnje tedne se je narodno časopisje obširno bavilo s sodnijsko obravnavo med poslancem Piškom in njegovim svakom Lobnikom. Ta je bil tožen zaradi razžaljenja časti — ali za svoja žaljenja je nastopil tak dokaz resnice, da je v očeh javnosti prišel poslanec Pišek mesto njega na zatožno klopo. Kako umazano perilo klerikalnega veljaka Piška se je pralo tam v mariborski sodni dvorani! Predstavilo se ga je javnosti v vseh njegovih lastnostih: kot župana, kot razkosevalca kmčkih posestev, kot ljubezni žejnega postarnega vdovca, kot vestnega varuha, kot klerikalnega združnega delavca... In povsod se je pokazalo le eno: umazana dobičkarija. Vest o tej pravdi se je bliskoma razširila po celem mariborskem okraju in po ostalem Spod. Štajerskem. Zasmrdelo je tako, da so si odlični klerikalci tiščali nosove in zahtevali v zaupnih pogovorih odstop Franca Piška. Mariborsko klerikalno časopisje je prišlo v hudo zadrego. Neka limonadna notica Piškovega zagovornika ni zadostovala. Trebalo je krepkejših »obrambnih sredstev« proti »obrekovanju« vzornega in ne-sebičnega katoliškega moža, kakor je Franc Pišek. No in »Straža« ter »Slovenski Gospodar« sta se vrgla na ponatiskovanje »Slovenčevih« laži o gospodarstvu na ljubljanskem magistratu, kljub temu, da sta že oba lista vedela o tožbah proti »Slovenču«. Pri »Slov. Gospodarju« so pa čutili, da je to še premalo; pišejo še, kako »kradejo« na praškem magistratu in v — Budimpešti. **Ali le eno bi bilo potrebno, ljubi »Stražarji« in »Gospodarjevi«: zapisati, da to, kar je predbacival Pišku njegov klerikalni svak Lobnik v mariborski sodni dvorani, ni res. In nele zapisati, temveč tudi dokazati!** Z jezo na liberalne advokate in s farbarijo o »liberalnih« tatovih po svetu, se pa taki dokazi ne opravijo. To uvidevajo že Piškovi najbolj nepoučeni volilci. Piškova rana klerikalce nemalo boli — to mi dobro vemo, zato jo bomo pa zdravili po svoje.

Sodna imenovanja pred durmi. Na Spodnjem Štajerskem bodo v prihodnjih dneh zasodena različna sodnijska mesta. Slovensko delegacijo v državnem zboru opozarjamo sedaj, ko je še čas na to, da se pozneje ne bode mogla izgovarjati. Njena dolžnost je, gledati na to, da Slovenci ne bodo zopet prikrajšani in zapostavljeni. Zdi se nam, da v klerikalnih vrstah za ta vprašanja ni nikakega zanimanja in še manj volje kaj storiti. Saj bi drugače ne bilo mogoče, da se edini jurist izmed klerikalnih poslancev dr. Benkovič za ta referat popolnoma nič ne briga in ga prepušča profesorju Verstovški. Javna tajnost je sicer, da je dr. Benkovič med klerikalnimi poslanci največji lenuh in da sploh v nobeni zadevi ničesar ne stori ter da so zato tudi na njega vsi drugi poslanci hudi. Tako daleč pa Benkovič svoje »Amtsüdigkeit« vendar ne bi smel tirati. Na vsak način mu svetujemo, da se naj ne upa pred volilce!

Castikraja pri »Straži« in »Slov. Gospodarju«. Kakor se nam poroča k naši tozadevni zadnji notici, je vložil predlog na uvedbo kazenske preiskave g. Edvard Kukec v Zalcu po odvetniku dr. E. Kalanu, dočim gospod Fran Roblek dosedaj še ni naperil sodnijskih korakov.

Premežen iz Mori na južnem Tirolskem v Celje asistent Južne železnice g. Vuga Juro. Učiteljsko društvo za celjski okraj zboruje v sredo, dne 19. novembra t. l. ob 10. v celjski okoliški šoli. Dnevni red prinese učiteljsko glasilo. Nujno vabi Franc Brinar, t. č. predsednik.

Iz Zalca. Vodja tukajšnje železniške postaje, gospod Ivan Kunšič je extra statum imenovan adjunktom. Čestitamo!

V Mariboru ob Dravi je na zelo prometnem kraju na prodaj dobra špacerijska trgovina. Potreben kapital 5000 K. Informacije pri moški podružnici Branibora v Celju.

Iz Ptuj. Podružnica mariborskega dramatičnega društva v Ptuj naznanja sl. občinstvu, da se vrši otvoritvena predstava v nedeljo dne 16. novembra ob pol 8. uri zvečer, ter se vprizori prvič: »Odgovitelji Lanovec«, veseloirga v treh dejanjih. Ker je imelo društvo čez poletje mnogo ogromnih izdatkov za nabavo novih kulis ter garderobe, pričakujemo, da bo slavno občinstvo pridno posečalo gledališke predstave, ker se bo le tako omogočil obstoj slovenskega gledališča v Ptuj. Vodstvo podružnice mariborskega dramatičnega društva se tem potom tudi iskreno zahvaljuje klubu »Pisec« za njegov velikodušni dar po 100 K. Živele nabiralci in nabiralci!

Odhodnica. Vsem narodnim društvom v Mariboru, ki so mi priredila tako krasno odhodnico, cenj. občinstvu za mnogobrojno udeležbo. Dramatičnemu društvu in »Sokolu« za krasno in okusno darilo, vsem gg. govornikom, osobito odposlancem slavnega »Priškega konzulata« v Ljubljani za znamenito in velepomembno diplomu izrekam tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo. — V Ljutomeru, dne 5. listopa 1913.

Fr. Painhart.

Koroško.

Aretacija v Beljaku. V Beljaku so aretirali vratarja na južnem kolo-dvoru K. B., kar je povzročilo v vsem mestu veliko senzacijo. Pravijo, da je aretacija v zvezi z izseljeniško afero. Vratarja so izročili okrajnemu sodišču, ki vodi preiskavo.

Trgovina s sadjem. Na Koroškem se je v zadnjem času močno razvila trgovina s sadjem. Zlasti cvete ta trgovina v okolici Volšperga. Samo v okolici volšperški so v zadnjem času prodali 360 vagonov sadja. Ako uvažujemo, da je v vsakem va-

gonu 10.000 kg sadja, potem si lahko predstavljamo, koliko sadja se je prodalo in koliko se ga je pridelalo v volšperški okolici.

Otok utonil. Iz Koberce poročajo: Štiriletna hčerka, Julijana, dekle Rozalije Platzner, ki je uslužbena pri gostilničarju Petru Painschaibu, je padla v Koberško jezero ter utonila.

O lurdskih čudežih bo danes govoril v Celovcu dr. Aigner iz Monakovega, ki bo na podlagi dognanih dejstev očrtal, kako se uprizarjajo čudeži v Lurdu. Klerikalci so radi tega predavanja seveda ogorčeni in klerikalni »Kärntner Tagblatt« sika kakor gad na prireditelje onega predavanja. Ne vemo, zakaj se razburja klerikalna gospoda, ako so lurdski čudeži resnični, razburjenje bi bilo pač samo na mestu, ako so oni čudeži morda samo sleparija, kar pa je seveda — izključeno, kakor zatrjujejo klerikalni verniki.

Primorsko.

Kitajski minister v Trzinu. Iz Trsta pročajo: Kitajski minister Shen-Soen-Ling je prišel v soboto v Trzin, da si ogleda ondoto ladjedelnico Cantiere navale triestino, ki naj napravi na račun kitajske vlade 4 velike križarke. Minister, ki so ga spremljala kitajska inženirja, je inspical ladjedelnico v vseh njenih detajlih, si ogledal načrte za ladje ter jih študiral dalj časa s svojima inženirjema. Včeraj se je odpeljal na Brijuni.

Kuga v Trstu. Ponovna preiskava je dognala, da je umrl mornar Vladašič res za kugo. Preiskava je tudi dognala, da so zanesle kugo na parnik podgane. Mornarji in delavci, ki so delali na parniku »Sofia Hohenberg«, so polnoma zdravi in ostanejo samo še par dni pod zdravniškim nadzorstvom.

Poskušeni samomor kapitana. Med vožnjo iz Visa v Trst se je ustrelil kapitan parnika »Sibenik«, last družbe Dalmacija, L. Guttwald. Rana je lahka. Kapitana so oddali v domačo oskrbo, vzrok poskušene samomora še ni znan.

Vlomilci. V nedeljo zvečer so vlomili neznani vlomilci v trgovino Schmutz v ulici Silvo Pellico v Trstu in so odnesli za 3000 K različnega blaga. Skoro istočasno so vlomili tudi neznani, bržkotne isti vlomilci, v trgovino za fotografične aparate, očala itd. S. Sabadinija v ulici Pouterosso. Odnegli so za 1000 K različnega blaga. O vlomilcih nima policija še nobene sledi.

Pretep med cigani. Iz Trsta poročajo: V okolici Kopra se že delj časa potepa velika ciganska tolpa, obstoječa iz Albancev, Romunov in Turkov. Prebivalstvo se je zelo pritoževalo vsled početja teh ciganov. Pred par dnevi pa je prišlo med cigani samimi menda vsled ljubosumnosti do ostrega prepira. Moški in ženske so se pretepali s palicami, biči in kamenjem. Več mož se je s krvjo oblitih zgrudilo na tla. Boj je toliko časa trajal, da ni prišlo orožništvo ter razpoldo prepirajoče se. 60letnega Petra Petroviča so prepeljali z razbito lobanjo v bolnišnico. Tudi več drugih ciganov je bilo težko ranjenih. Pri ciganih so našli 16.000 K. Samo ena ženska je imela pri sebi 8000 kron.

Volitev v obrtno sodišče!

V nedeljo, dne 23. novembra t. l. se vrše volitve v obrtno sodišče.

Kandidati narodnih delavcev in uslužbencev so sledeči:

I. skupina: Veleobrt.

(Bele glasovnice.)

Prisedniki:

1. Bučar Fran, uslužbenec plinarne v Ljubljani.
2. Hirbar Fran, tiskar v Ljubljani.
3. Rozman Aloizij, tovarniški mizar v Spodnji Šiški.
4. Sedej Jakob, plačilni natak v Ljubljani.

Namestnika:

1. Krizaj Miroslav, strojni ključar v Ljubljani.
2. Medved Josip, sodar v Ljubljani.

Vzključno sodišče:

1. Koréne Radivoj, strojnik v Ljubljani.

II. skupina: Mala obrt.

(Sive glasovnice.)

Prisedniki:

1. Ferrant Štefan, urar v Ljubljani.
2. Ham Valentin, mesar v Ljubljani.
3. Mencin Josip, vodovodni inštalater v Ljubljani.
4. Skubic Ivan, knjigovez v Ljubljani.
5. Vavpotič Alojzij, zlatar v Ljubljani.

Namestnika:

1. Jeran Ivan, steklar v Ljubljani.
2. Malič Fran, pečar v Ljubljani.
3. Škarjavec Ivan, slikar v Spodnji Šiški.

Vzključno sodišče:

1. Vovko Anton, knjigovez v Ljubljani.

IV. skupina: Uradniki in delovodje. (Modre glasovnice.)

Prisednika:

1. Smole Jakob, delovodja tobačne tovarne v Ljubljani.
2. Kocjančič Mihael, tovarniški uradnik v Ljubljani.

Namestnik:

1. Čergonja Vladislav, tovarniški delovodja v Ljubljani.

Vzključno sodišče:

1. Zirkelbach Ivan, knjigovodja v Ljubljani.

Volilci! Priporočamo, da volite zgoraj navedene narodne kandidate! Agitirajte med somišljeniki za izvolitve narodnih kandidatov!

Narodni volilni odbor.

O volilni komisiji.

Za vsako volišče posebej je sestavljena in določena volilna komisija, kateri predseduje in vodi od glavarstva imenovani volilni komisar. Volilna komisija se pa na ta način sestavi, da imenuje vanjo dva člana občinski zastop dotične občine, volilni komisar pa tudi dva člana. Petega člana komisije volijo preje imenovani štirje člani komisije. Če se ne more doseči večine, imenuje petega člana volilni komisar sam.

Občinski odbor, kakor tudi volilni komisar smeta v komisijo ime-

novati le take osebe, ki so volilci v dotični skupini, ker bi bila sicer komisija nepravilno sestavljena.

O čem odločuje volilna komisija?

Volilna komisija ima po postavi določen in omejen delokrog. Njej pristojajo samo gotove pravice in gotove dolžnosti. Volilna komisija izreče svoje mnenje: 1. kadar treba razsojati o tem, če je volilec prava oseba, ali ne. Velikokrat se pripeti, da pošljejo klerikalni agitatorji na volišče ljudi, ki naj bi volili za odsotne, bolne ali celo mrtve; 2. razsoja volilna komisija o pritožbah glede volilne pravice same. Kakor smo že omenjali, imajo po pravomočnosti volilnih imenikov volilno pravico vsi, ki so v volilnih imenikih vpisani.

Če pa kdo po pravomočnosti in do dne volitev pride v konkurz, ali je radi goljufije, sleparije itd. sodno kaznovan, se tudi še sme ugovarjati njegovi volilni pravici; 3. razsoja volilna komisija o veljavnosti in neveljavnosti glasov. V tem oziru pridejo največ vpoštev pravilno in nepravilno pisane glasovnice. Nasprotniki bodo seveda skušali vsako našo količjak dvomljivo glasovnico uničiti, svoje pa bodo priznali, če le količjak označuje voljo volilca. V vseh teh treh slučajih odločuje komisija in kakor hitro je kaka tozadevna pritožba vložena, se mora takoj o njej sklepati, še predno se volitev nadaljuje. Volilna komisija odločuje z večino glasov, ne oziraje se na to, koliko članov komisije ne glasuje. Pri enakosti glasov odločuje predsednik komisije. Pri vseh naštetih slučajih pa se smejo ugovori in pritožbe vpoštevati le, dokler ni oddana glasovnica, potem je že prepozno. Dolžnost volilnega komisarja je sploh gledati na to, da se volitve zakonito vrše. Na volišču tudi ne sme dopuščati, da bi se agitiralo, nagovarjalo volilce in delalo nemir.

Brez volilne komisije vodi volilni komisar volitve, če ob pričetku volitev ni na volišču toliko volilcev, da bi se mogla, sestaviti volilna komisija. Pred volitvijo prečita volilni komisar nekaj določenih volilnega zakona.

Predsednik sprejema glasovnice in jih meče v posodo.

Kako se štejejo glasovnice?

Točno ob označeni uri sklene volilni komisar volitve. Kdor je bil takrat na volišču sme še oddati glasovnico, kdor ne, je že zamudil. Ko vsi oddajo glasovnice, se prične štetje glasov. Predsednik pretrese najprej posodo, v kateri so glasovnice, nato vse skupaj strese na mizo in jih prešteje, da vidi koliko glasovnic je bilo v celem oddanih. Potem pa razdeli delo med člane komisije tako, da člani komisije odpirajo glasovnice in jih odprte predlagajo predsedniku, ki vsako glasovnico prečita. Tudi jo lahko vsak član komisije prebere. Dva člana komisije zapisujeta oddane glasove. Po končanem štetju glasov objavi predsednik izid volitev na dotičnem volišču, skonča se volilni zapisnik in volilni spisi zapečateni izroče komisarju.

Glavna volilna komisija.

Vsak volilni okraj ima določeno eno glavno volišče, ki ga določi c. kr. vlada in na katerem se po končanih volitvah v občinah sestavi glav-

ga katoliškega odvetnika in Ljubljani v prav kratkem času obvestilo, da so pravila nove posojilnice za Orehovlje in orehovljski kot od poklicane oblasti potrjena in da se brez vsakega zadržka izvrši tudi vpis teh pravil v zadržni register. Temu poročilu je bil pa poleg odobrenih pravil in sklepa deželnega sodišča, s katerim se dovoljuje vpis teh pravil v zadržni register, priložen še prav masten račun ljubljanskega katoliškega odvetnika za izvršitev dobljenega naročila.

Urh Čuk se je sedaj z vso vno lotil potrebnih priprav, da začne oblastveno dovoljeni zavod čim preje poslovati. Skical je takoj celokupno sejo načelstva in nadzornišva v orehovljsko župnišče. Temu povabilu so se odzvali polnoštevni vsi od njega postavljeni člani odbora in nadzorstvenega sveta razun načelnika Urbana Raka, ki je vrniti vpslano mu povabilo s prav sirovim pismom, da naj se ga pusti na miru in ne nadleguje več s takimi stvarmi, ker nima z novo posojilnico nič opraviti, češ da bo sicer tožil. To surovo pismo Urbana Raka je mlademu zadržarju sicer nekoliko kalilo veselje nad prvim uspehom njegovega delovanja na gospodarskem polju, vendar se je pa skoro potolažil in čez vsebino tega mu neprijetnega pisma prešel kar hladnokrvno na dnevni red.

Ostali možakarji, katere je mladi kaplan imenoval v odbor in nadzorništvo nove posojilnice, so se pa pr-

vo nedeljo popoldne potem zbrali polnoštevno v župnišču in radovedno čakali, kaj jim bode le-tam zopet pridigoval mladi kaplan.

Urh Čuk je navzoče svoje ovčice pred vsem počastil s slovesnim ogovorom, v katerem je poudarjal, da so se poklicani možje zbrali ob zgodovinsko najvažnejšem trenutku v Orehovljah, da položijo temeljni kamen boljši in srenejši bodočnosti. Polagal je sočasno zbranim možakarjem na srce veliko čast, katero jim je ljudstvo izkazalo s svojim zaupanjem, da jih je volilo v tako važno postojanko, kakršna je nova posojilnica. Končno je pa možem prečital še poslovni red novega denarnega zavoda in potem, ko ni zinil nihče besede, takoj ugotovil, da je poslovni red brez ugovora in soglasno sprejet.

Urh Čuk je nato zbranim možakarjem še povedal, da bode posojilnica za Orehovlje in ves orehovljski kot dotle, dokler si ne zgradi svoje lastne palače, poslovala v spodnjih prostorih orehovljskega župnišča, da so uradne ure ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. ure, med tednom pa vsak dan od 11. do 12. ure ter da mora biti ob teh uradnih urah razun njega navzoč tudi vedno še en odbornik po onem vrstnem redu, katerega jim je sočasno objavil.

Mladi kaplan je nadalje omenil zbranim možakarjem, da je za novo posojilnico že naročil veliko železno blagajnico, v katero se bode deval in hranil denar in prav posebno lične

vložne knjižice, katere se bodo dajale onim vložnikom, kateri bodo pri novem zavodu plodonosno nalagali svoj denar. Tudi je že naročil vse druge potrebne knjige in tiskovine, katere bode začetkom bodočega tedna že dobil, tako da bode mogla posojilnica začeti s svojim poslovanjem še tekotm tega tedna.

Mladi kaplan je končno in le mimogrede še omenil, da se izvoljeni načelnik Urban Rak radi zaposlenosti ne more vdeleževati za enkrat še sej mladega denarnega zavoda, da pa sicer želi temu zavodu najbolje uspehe.

Predno je pa mladi kaplan zaključil to zgodovinsko sejo, je pa še zbranim možakarjem, ki so mirno in brez vsakega brezplodnega govorenja pokorno poslušali njegovo pridigovanje, polagal na srce dolžnost, da morajo sedaj povsod delovati na to, da bodo ljudje pridno vlagali pri novi posojilnici svoj denar in potem povabil zbrane možakarje na kozarec vina, s katerim hočejo dostojno še proslaviti to svojo prvo sejo.

Mladi kaplan je na to zaključil sejo in takoj prinesel na mizo razven bogatega prigrizka že pripravljena dva štefana vina, katerima je za sledilo skoro že več tovarišev naslednikov. Došlo vino je razvezalo še le jezike zbranim možakarjem, ki so poprej v enomer molčali in jih oživilo tako, da so začeli povzdigovati v deveta nebesa svojega kaplana-zadržarja, kateremu je to prvo priznanje iz ust dobrega in vernega

ljudstva kaj dobro delo. Počashčen vsled vseobčnega priznanja in zaupanja je mladi kaplan pridno nosil na mizo štefane, kar je imelo za posledico, da se drugi del te zgodovinske seje ni tako hitro končal kakor prvi, ker se je pilo dolgo in mnogo — vse to seveda na račun upravnih stroškov novega denarnega zavoda, ker se vender od ubogega kaplana v očigled njegovim pičlim dohodkom ne more zahtevati, da bi za vseobči blagor garal kot črna živina, poleg tega pa še nosil take izdatke, ki spadajo nedvomno med takozvane upravne stroške.

Mladi kaplan je potem ponedeljek in sledeče dni porabil pred vsem v to, da je pridno letal okrog onih ženic, od katerih je v spovednici zvedel, da so petične in da imajo v liberalni posojilnici v bližnjem mestu naložen svoj denar. Te ženice je pridno in z uspehom obdelaval, da naj dvignejo svoje vloge iz liberalne posojilnice in jih nalože pri novo ustanovljeni katoliški posojilnici. Od mladega kaplana obiskane ženice so bile vse srečne, da se je sam gospod kaplan potrudil oseбно do njih in so seveda vse dragevolje obljubile Urhu Čuku, da bodo pobrale svoj denar iz liberalne posojilnice in ga naložile v njegovo. Nekatero so mu pa kar takoj izročile svoje hranilne knjižice. V svoji gorečnosti so mu pa na njegovo poizvedovanje po vlogah tudi pripovedovale, kdo ima še naložen denar in kje in tako odkrile mlademu kaplanu nova lovišča, na katero je

mogel raztegniti svoj uspešni lov po hranilnih vlogah.

Ker so med tednom za novo posojilnico res dospeli v Orehovlje ogromna železna blagajnica in celi zaboji potrebnih glavnih in pomožnih knjig ter vložnih knjižic, je mladi kaplan takoj dal po celi orehovljski župniji primernim potom razglasiti, da je začela svoje poslovanje v Orehovljah nova posojilnica. Bodočo nedeljo so pa pri prvi maši po vseh cerkvah še raz prižnico označevali, da se tisto nedeljo že vrši prvi uradni dan nove posojilnice v Orehovljah. Temu oznanilu se je pa pridružil še primeren poziv na vse vernike, da naj se vsi poslužijo tega odločno katoliškega denarnega zavoda in da naj v to svrho pobero svoje hranilne vloge iz drugih denarnih zavodov, pred vsem seveda iz liberalnih.

Posledica poprej omenjene razglasitve in oznanil raz prižnico je bila pa ta, da je mladi kaplan, ko se je od 9. do 12. ure zadrževal kot blagajnik in zaeno kot tajnik v sedaj še skromnih prostorih nove posojilnice v orehovljskem župnišču, imel čez glavo dela, da je sprejemal in vknjiževal zelo lepe vloge, ki so mu jih prinášale razne stare ženice ter poslednjim izdajal nove vložne knjižice, katere sta imenom mladega denarnega zavoda podpisovala on in še neki drugi odbornik s svojo okorno roko.

(Dalje prihodnjik.)

na volilna komisija, ki dožene končni izidi v volitev za cel okraj. Za poslanca je izvoljen tisti, ki dobi več kot polovico oddanih veljavnih glasov na vseh voliških volilnega okraja. Ako nihče izmed kandidatov ne dobi pri volitvi nadpolovične večine, potem se vrši ožja volitev.

Dnevne vesti.

† **Iz deželne odbora.** Uradno revizijo mestnega magistrata izvrši deželni odbor spričeno znanim »Slovenec« razkritjem. Dr. Triller pripomni, da se bo sicer cela zadeva itak v prihodnji seji občinskega sveta temeljito pojasnila, da pa proti reviziji, v kolikor je po zakonu dopustna, tudi on ne ugovarja, ampak izvrši naj se nemudoma. Napredna stranka se luči ne boji. Tudi urgira deželni odbornik razsojo o Kregar-Štefotovih pritožbah zoper proračun in računski zaključek. — Večina sklence, da mora vsako gasilno društvo, ki hoče postati deželno tako podpre iz gasilnega sklada, podpisati reverz, da pristopi Kranjski deželni gasilski zvezi. Gasilskim društvom, katere se ne uklonijo tej zahtevi in ki prete omejitji svoje delovanje zaradi pomanjkanja denarnih sredstev na domačo občino, se odvzame požarno policijsko oblast ter se županstvom naroča, da ustanove v takih krajih nova društva! Deželno vladu se naprosi, da razpusti za sedaj gasilni društvi v Dobu in v Ilirski Bistrici, ki sta se branili brez podpore delovati izven domače občine!! (O teh gorastnih skupinah, ki utegnejo imeti nad vse usodne posledice, bomo še izpregovorili. Opomba uredništva.) — Deželna konceptna praktikanca dr. I. Logar in dr. I. Podobnik se imenujeta koncipistoma. — Zoper zopetno imenovanje državnega poslanca dr. Pitacco predsednikom penzijskega zavoda za privatne uslužbence v Trstu se ugovarja, ker se za vod vse premalo ozira na našo deželo. — Za bolniško strežniško šolo se ustanovi internat za največ deset gojenk, v kateri se sprejme domače učence brezplačno proti obvezji, da se obvežejo po dovršeni šoli službovati nekaj let kot plačane bolniške strežnice na deželi, za slučaj vojne pa da vstopijo v službo rdečega križa. Opozarja se na važnost te šole zlasti občine, v katerih živi v večjem številu delavsko prebivalstvo. — Na kmetijski šoli na Grmu se napravi poskus s pridelavanjem sladkorne pese. — Vsem občinam se odstopi na željo brezplačno poskusno sredstvo za uničevanje vran. — Zgradba vodovoda Rovte se odda I. krajinski podjetniški družbi za 36.860 kron. — Za tlakovanje deželne ceste v mestu Kočevje se dovoli prispevek 54.375 kron t. j. polovica celotne potrebščine. Ostalo polovico odračin vsi prispevek delavskega ministrstva v znesku 20.000 kron pokrijeta cestni odbor in občina. — Raznim deželnemu odboru ljubim gasilnim društvom se dovolijo iz deželi zaupnega gasilnega fonda izdatne podpore, tako n. pr. novemu društvu v Vrpolju pri Vipavi kar 2300 kron.

† **Iz deželnega šolskega sveta.** V današnji seji deželnega šolskega sveta je večina sklenila razpust krajnega šolskega sveta v Spodnji Šiški; za administratorja je imenovan bivši klerikalni gerent Zajc. — S klerikalnimi glasovi se je dalje ugodilo rekurzu učitelja Sadržja proti volitvi v mestni šolski svet ljubljanski; predlog, naj se volitev razveljavijo, ker ji je predsedoval župan dr. Tavčar, je bil sprejet, a deželni predsednik baron Schwarz ga je inhibiral. — Imenovani so bili: za Predvodc Ludmila Kovac; za Ubeljstvo Milena Debevec; za Št. Vid pri Vipavi Marija Boštjančič; za kateheta na ljudski šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani Pavel Zajc; za Čepļe Rudolf Obrekar. — Učiteljsko mesto v Hruševju se še enkrat razpiše. — Mesto vadniškega učitelja v Ljubljani se podeli Antonu Lenarčiču, na njegovo mesto pride Josip Pavčič. — Definitivno sta potrjena kot profesorja na ljubljanski realki Bogomir Burian in Josip Breznik.

† **Mestni ubožni zaklad.** Škofov list nadaljuje svoje lumparije. Čuti se varnega za poslansko imuniteto katoliškega poštenjaka Gostinčarja in misli, da sme lagati kolikor hoče in kakor hoče. Dan na dan gromadi nove lazi. Kakor se je duhovska gošnja pokazala v vodiškem farovžu, tako se kaže tudi sedaj. No, v prihodnji seji obč. sveta bo prvi obračun s katoliškimi lumpi, drugi bo pa pri sodišču, ako se posreči izposlovati pri drž. zboru, da pravočasno dovoli sodno postopanje proti Gostinčarju. Kadar bo pa razpisana sodna obravnava, tedaj pa smo gotovi, da se bo

zgodilo zopet tisto, kar se zgodi pri vsaki tožbi proti klerikalcem: Kakor psi se prilaplžijo klerikalci in milo prosijo odpuščanja in apelirajo na liberalno velikodušnost toliko časa, da izberajo pardoniranje.

† **Dr. Zajčev predlog glede ljubljanske plinarne hoče »Slovenec«** izrabiti za agitacijsko sredstvo. Pa tudi to se črni m poštenjakom ne bo posrečilo! Dotično poročilo je župan že izročil v ta namen izvajanemu odseku, tako, da se bo zadeva do novega leta 1914 lahko rešila. Kaj drugega pa tudi Zajec ni zahteval.

† **Težave klerikalne stranke v ribniškem okraju.** Šhod zaupnikov klerikalne stranke se ni mogel zediti, kdo naj bo kandidat za ribniško dolino. Po hudem prepiru so klerikalci določile kandidata odgodili in zdaj je dr. Šusteršič sam vzel celo stvar v roke. V petek se je z deželnim avtomobilom, — ali tudi na deželne stroške? — peljal v Ribnico. Oglasil se je najprej v farovžu in se tam posvetoval z različnimi »predstavitelji ljudske volje«, kako bodo kmeta v žep utaknili. Po končanem posvetovanju je šel dr. Šusteršič — sedaj s primernim spremstvom — v Katoliški dom, kjer so bili že zbrani klerikalni župani in obč. odborniki. Tam je bilo potem pravo »posvetovanje«. Kaj se je vse govorilo! Nazadnje je prišlo do glasovanja po listkih! Da bi zbrani možje ne imeli preveč težav s pisanjem se je glasovanje po listkih izvršilo na posebno originalen način. Ker sta se dva Lovšina potegovala za kandidatures, se je reklo zbranim volilec: Kdor je za prvega Lovšina, naredi na listek en križ, kdor je za drugega Lovšina, naredi dva križa, kdor pa ni za nobenega teh dveh možakov, naj odda prazen listek. Pri glasovanju je potem dobil Lovšin iz Gorice vasi 12 glasov. Lovšin iz Jurjevca 27 glasov, dva listka pa sta bila prazna. Ta dva prazna listka šteje lahko zase kaplan Skulj, ki bi tudi rad kandidiral. Iz Ribnice se je potem dr. Šusteršič odpeljal v Sodražico, kjer se je vršila menda ista procedura.

† **Ljubljanski lacaristi** že tako niso na dobrem glasu, čeprav se časopisje nikoli zanje ne zmeni, in je prav nepotrebno, da s političnim razsajanjem obračajo nase javno pozornost. Časih so hudobni ljudje te lacariste dolžili, da znajo denar delati — seveda je bila ta obdolžitev izmišljena; potem se je zopet govorilo to in ono o gotovih ženskah — seveda je bilo tudi to izmišljeno; ne bo pa izmišljeno, če se bo zdaj reklo, da ti lacaristi grdo lažejo in obrekujejo. Včeraj so se posvetili naprednjakom in jih obirali kar se je dalo. So pač izkušeni hujskači, ti lacaristi. Svoje zabavljanje so kronali s tem, naj kupujejo brošure, ki so jih klerikalci izdali proti naprednjakom, in da so ščuvali proti naprednemu časopisju. Politični »Falschmünzerji« so ti lacaristi na vsak način.

† **Canadian - Panama.** Na shodu naprednih volilcev v Beli Krajini je bil tudi podjetnik Lončarič, ki je ba je zagovarjal klerikalno stranko, češ, da je strašno veliko storila za Belo Krajino. To je pa tako gorostasna laž, da se da kar prijeti. Okrajni glavar se je čutil primoranega, da je izdal pred pol letom poziv na beloranjško ljudstvo, v katerem je rečeno, da je izposlovat pri ministrstvih, da bodo taki, ki so se ognili vojaški službi in so odšli v Ameriko, prav milo kaznovani. V tem pozivu zagovarja, da imajo državni pravdniki in sodniki ukaz, delovati z vsimi silami na to, da se da takemu vrnivšemu se vojaškemu beguncu kolikor mogoče mila kazen, odnosno, da se ga mora, če je obsojen, predlagati v pomilosoščenje. Ta obupen poziv okrajnega glavarstva pravi, da je odšla v zadnjih letih polovica belokranjskega prebivalstva v Ameriko. G. Lončarič, to je edina od okrajnega glavarstva potrjena zasluga klerikalne stranke, da je polovica ljudi zbežalo z doma v tujino od matere k maeħeli, ki je boljša od matere. Okrajno glavarstvo je mnenja, da se vojaški beguni iz strahu pred kaznijo ne vračajo domov. Kako smešno malo pozna okrajno glavarstvo razmere. Vojaški beguni se te kazni prav, pa že čisto prav nič ne boje. Saj računajo že pred odhodom s tem zaporom. **Prava prav pa to niti niso pravi vojaški beguni, saj ne grejo v Ameriko iz strahu pred vojaško sukno, marveč iz strahu pred lakoto, zato ker doma ni kruha za nje.** Da ne grejo pravi čas v vojake, to je le nezaželjena posledica, ki se je ogniti ne morejo. **Strah pred zasluženno kaznijo pa tudi ni vzrok, da se ne vračajo domov, marveč zopet strah pred gladom in pri tistih, ki so že dalje časa v Ameriki, strah pred duhovniškim terorizmom, ki je kakor v posmeh ameriški svobodi, strah pred bojkotom, raz prižnico oznanovanim in strah pred znano avstrijsko pravičnostjo,**

ki štiti in dopušča slučaje a la Bučar. Mile kazni in pomilosoščenja torej ne bodo zvalibe Belokranjcev nazaj, marveč, obilica domačega zaslужka in v državnih zakonih zasigurnana državljanska svoboda, če ne bo samo na papirju. **Okrajno glavarstvo v Črnomlju je pa tudi samo indirektno podilo domačine v Ameriko.** Bogati nu Lončarič je dalo za časa zgradbe belokranjske železnice menda kar sedem koncesij, katerih vsaka bi bila redila in preživljala po eno celo rodbino. Teh 7 rodbin je moralo v Ameriko, ker se jim je odvzel kruh, Lončarič bi pa ne bil šel v Ameriko, tudi če bi ne bil dobil nobene koncesije. Pa tudi noben drug obrtnik ni bil delavec tako odiral in bi jih tudi ne bil mogel tako odirati, kakor Lončarič, ki jih je imel kot delodajalec v rokah. V očigled raznim razmeram je naravnost nesramno imenovati trditve, da je klerikalna stranka kaj storila za belokranjsko ljudstvo. **Delala je za Lončariča, pomagala je Dolarijem, Vukšiničem, čači Jurju Koniugu; ljudstvo pa je posredno in neposredno za glavar Domicelj je tudi prišlo v S. — podilo iz domovine v Ameriko.**

† **Pridni »Slomškarji.«** Kakor znano, je naš deželni odbor v sporazumu s c. kr. deželnim šolskim svetom priredil lansko leto takozvani enoletni tečaj za meščanske šole. Tega tečaja se je udeležilo 39 učiteljev, oziroma učiteljic, izmed katerih je imelo 12 učiteljev poleg celoletnega dopusta še plačane namestnike. Kako so ti obiskovalci — seveda edino le »Slomškarji, 13 po številu, obiskovali ta tečaj — je »Slovenski Narod« parkrat že pribil. Seveda je »Slovenec« kričal, da imajo podpore te vestni in uredni klerikalni pristaši, liberalni bi pa le pasli lenobo. A ko je prišel čas zoritve, da pokažejo ti vestni štipendisti svojo učenost — se je zglasil k preskušnji za meščanske šole v sedanji seziji e d i n i n adučitelj Fabinc, nekdanji najradikalnejši nasprotnik klerikalcev. In kie so drugi?

† **Pometajte pred svojim pragom.** Članek v »Slovencu« »Knjiga zapečaten s sedmimi pečati se odpira« očita g. Reberniku, da je prejemal od magistrata miloščino. Pozabil pa je omeniti in pribiti, sledeče: Bivši klerikalni župan v Prečni pri Novem mestu ima nad 200.000 K premoženja. Imel pa je umobolnega že odrastlega otroka, ki ga je bilo treba dati v blazinico. On kot župan je predložil župansko ubožno spričevalo in dal otroka v blazinico — na stroške dežele.

† **Širitelji avstrijske in katoliške kulture v Albaniji.** Spljetska »Sloboda« javlja iz Kotor: Pretekli teden sta dospela v Kotor v spremstvu nekega Arnavta dva jezuita iz Skadra. Pred prodajalno Mattarelli sta opazila 14letnega izredno krepkega, krasno razvitega dečka. Stopila sta v prodajalno in vprašala tamkaj navzočega trgovca Mattarellija, čigav je oni deček. Trgovec je odgovoril, da je to njegov sin, ki se uči trgovine, ker ni mogel uspevati v šoli. Jezuita sta pripomnila, da se jima zdi nemogoče, da bi deček, ki je videti zelo inteligentno, ne mogel uspevati v šoli. Dečku je treba samo malo več discipline, pa bo šlo. Na to sta se patra predstavila, da sta iz Skadra in da vodita vzgojevalni zavod za mlade Albance, ki ga je Avstrija ustanovila v Skadru v poslopju tamkajšnjega svojega konzulata. V tem zavodu se odgojujejo dečki, sta rekla, v krščanskem duhu, največja pozornost pa se posveča moralni vzgoji. Na to sta patra jela trgovca pregovarjati, naj da svojega sina v ta zavod, v katerem bodo dečka vzgojili v poštenega moža in pravega kristjana. Objubila sta mu, da mu ne bo treba za sina ničesar plačati in da lahko dečka kar sabo popeljeja v Skader. Oče se je sprva protivil, ko pa je tudi c. kr. okrajni komisar priporočal jezuite, se je končno vdal in izročil dečka patroma, da ga povedeta sabo v institut v Skader. Predpretekli petek sta sveta moža odpotovala z dečkom preko Bara v Črni gori v Skader. V soboto pa je dobil Mattarelli iz Bara brzojavko te-le vsebine: »Pridite takoj po svojega sina. — Orožniško poveljstvo v Baru.« Trgovec je bil silno vznemirljen in je takoj odšel h komisarju, pri katerem se je preje informiral o jezuitih, da ga vpraša za svet. Komisar je rekel: »V Baru pač mislijo, da niste dali sinu dovoljenja, da gre v Skader. Javite jim, da ste sina sami poslali tjakaj.« Mattarelli je v tem smislu brzojavil orožniškemu poveljstvu v Bar. Ne dolgo na to je dobil iz Bara od istega orožniškega poveljstva to-le brzojavko: »Na vašem sinu je bil izvršen nemoralen zločin od onih, katerim ste ga izročili. Pridite takoj po njega ali pa ga vam pošljemo pod spremstvom.« — Nesrečni oče se je takoj odpravil v

Bar in tam izvedel vse podrobnosti hudodelstva. Ona dva jezuita sta prenočevala v hotelu v Baru. Ponoči sta patra navalila na dečka in zadržala na njem svojo zversko strast. Deček je plakal in kričal, da so se hotelski uslužbenec prebudili ter prihiteli otroku na pomoč. Stvar so takoj prijavili orožništvu, ki je po kratki preiskavi oba patra aretiralo in ju odvedlo v zapor. Takšne »vzgojevalce« albanske mladine ima Avstrija, jih plačuje in jim daje prostore za njihov »vzgojevalni zavod« celo v poslopju svojega konzulata!

† **Osebnost vest.** Slovenski pesnik in pisatelj, umetnostni zgodovinar dr. Vojeslav Molič je od 1. septembra t. l. dodeljen novoustanovljenemu c. kr. deželnemu konservatorijatu za Dalmacijo s sedežem v Spljetu za umetnostno-zgodovinske agende.

† **Iz finančne službe.** Višji finančni svetnik v Ljubljani Anton Lenarčič je imenovan za dvornega svetnika.

† **Javna telovadba slovenske sokolske vrste za mednarodno tekmo v Parizu.** Slovenska sokolska vrsta za mednarodno telovadno tekmo, ki s vrši 16. novembra v Parizu ob priliki štiridesetletnice Unije francoskih gimnastov, te dni zaključuje svojo trudapolno vadbo za to najtežje vseh tekem. Danes zvečer priredi javno telovadbo v telovadnici v Narodnem domu ter pokaže na orodju vse predpisane vaje ter svoje poljubne vaje. Tekmovati je namreč vrsti v vajah, določenih v naprej po tehničnem odboru mednarodne telovadne zveze, in v vajah, ki si jih vsaka vrsta izbere sama. Spored javne telovadbe obsega: proste vaje, vaje na bradlji, drugo, konju na šir in v krogih, dalje plezanje na hitrost in dviganje ročka. Tekma razentega še obsega tek na hitrost in skok v daljavo. Oboje v telovadnici v Nar. domu ni moči izvajati, ker za zalet in tek ni zadostnega prostora. Telovadba se prične točno ob pol 9. zvečer. Naj bi občinstvo ne zamudilo redke prilike, videti vaje cele vrste najodličnejših slovenskih sokolskih telovadcev; obenem pripomore z obilnim obiskom, da se lažje pokrijejo stroški udeležbe slovenskih Sokolov pri tej svetovni telovadni tekmi.

† **Preiskava proti »sveti« Johanci na Reki.** »Riečki Novi List« poroča: »Na prošnjo ljubljanske policije je uvedlo tukajšnje mestno redarstvo obsežno preiskavo glede Johancinega delovanja na Reki. Preiskavo vodi pol. komisar M. Wollner s pomočjo detektivov. Ker zahteva preiskava z ozirom na dolgotrajno delovanje Johance med tukajšnjim pobožnim svetom mnogo časa in truda, se bo stvar precej zavlekla. Želeto je, da bi reška policija ne podlegla nikakršnemu vplivu od zunaj. Dobro bi bilo, ako bi reška policija dala preiskati, ako ni Johanca svojega gumijevega aparata pustila tu na Reki. Ako ga je tu ostavila, smo prepričani, da bi ga ne bilo težko najti, ker se točno ve, kje je stanovala, kje se je zadrževala, s kom je občevala, in kdo jo je protežiral ter delal zanjo barnumsko reklamo, vedeč jo v procesijah kakor kakšno svetnico. Reška policija bi se naj tudi obrnila na sušaske oblasti, da bi tudi one pomagale iskati aparat.«

† **»Sveta« Johanca na Reki in na Trsatu.** Kolikor se je moglo dognati, je Johanca pričela svoje »delovanje« pri nunah Benediktinkah v Podmurvcah pri Reki. Nadaljevala je svoje sleparije s teležjo krvjo v kapucinski hiši na Reki Viale Deak, v prostorih tretjerednic, v hiši slovenskega klerikalca Možeta na Trsatu, na stanovanju Tanike Galeac na Place - Douje — Škurinjše št. 151 in v hiši št. 10 na Reki Via Giosuè Carducci. »R. Novemu Listu« javlja jo pobožne ženske, ki so se dale oslepariti, da jim je Johanca izvalila veliko denarja. »Svetnica« je imela najraje dvajsetkronske cekine. Tudi perilo, ki ga je rabila pri svojem »potenju krvavega potu«, je večinoma izvalila od teh pobožnih žensk. »Krvavi pot« je potila, kakor smo že omenili, v hiši slovenskega klerikalca Možeta na Trsatu. Ko je nekoč došla gospa M. R. v Možetovo hišo, ji je Možeta predstavil Johanco rekoč: »Veste, ta-le je svetnica, ona trpi Kristusove muke, ona poti krvavi pot. Revici bi trebalo dobrega domačega vina. Samo prinesite ji vina, pa boste lahko videli njene muke.« Gospa je odgovorila, da ima samo vino v buteljšk. Možeta je pripomnil, da je tako vino še boljše, naj ga prinese. Gospa R. je res prinesla par buteljk. Možeta je natočil kozarec sebi in Johanci, na to sta trčila in veselo se smejoč pila. Ko je bilo vino popito, so se napotili v prvo nadstropje, kjer se je vršila predstava. Vzpenjajoč se po stopnicah, je videla gospa R., kako je Možeta čipal Johanco v meča in bedre, kar je na gospo seveda na-

pravilo kaj čuden vtisk o — »svetnici«. — Kakor javlja »R. Novi List«, je Johanca krvavi pot« potila tudi vslovenskem katoliškem društvu »Luburnia« na Reki. Predstavo v tem društvu je vodil kapucin pater Vinko.

† **Hrvatsko - srbski učni tečaj v Ljubljani.** Pounk se bo vršil vsaki torek in četrtek od pol 8. do pol 9. zvečer na mestnem dekliškem liceju pri tlični. Morda se bodo za posebne interese določile še posebne ure. Prva ura bo jutri, v torek. K tej uri naj blagovolijo priti vse p. n. dame in gosposje, tudi tisti, ki bi jim eventualno ne bilo mogoče stalno prihajati ob navedenih urah.

† **Zopet roparski napad pod Tivolijem.** Zopet je včeraj ob pol 6. zvečer izvršil neki 16 do 18letni mladenec roparski napad, to pot pa na najživahnejšem mestu, v bližini vodnjaka pod Tivolijem. Dogodek je bil sledeči: Ko se je vračala včeraj zvečer ob pol 6. mestna učiteljica gđ. Albina Sarkova z dvema gospodičnima domov, jih je napadel neznan lepop na križišču ceste ob tivolskem ribnjaku in poti, ki prihaja iz grada proti glavnemu drevedredu. Gospodična ga je zapazila že poprej, bil je 16 do 18leten fant, slok, precej visok, delavsko obleden, z zelo kratkim sivim sukničjem, čepico na glavi in kakor trdita spremljevalki, je imel počrnjen obraz, brk ni imel. Potegnil je, rekoč: »Taško sem!« za ročno torbico, jo odtrgal in zbežal ob hišici, kjer stanuje oskrbnik ribnjaka. Zasedovanje je bilo brezupno. Skrajna predrznost je bil ta rop, tako zgođaj, na obljudenem kraju, kjer so bili komaj 20 korakov spropadaj, zadaj in na vozni cesti ljudje, dame in gosposje. Gđ. Sarkova je naznanila stvar pri c. kr. državnih policiji, uradnik pa ji je odvrnil: »To je bila kaka otročarija, fantje bero take knjige.« Vsekakor so čudni nazori, če je rop — otročarija.

† **Eno je potrebno, če hočete** imeti res dobro kavo: da ji pridenete dobrega kavnega pridata. To je našim gospodinjim splošno znano, zato pa kupujejo Kolinsko kavno primes, kajti dobro vedo, da je ta kavni primatek najboljši. Kolinska kavna primes se je zaradi svoje izvrstne kakovosti in pa zato, ker je domač izdelek, najbolj priljubila. Tudi mi jo iz teh dveh vzrokov najtopleje priporočamo.

† **Hitra pošta.** Dne 17. oktobra t. l. poslan je bil zavitek obleke iz Šiške pri Ljubljani v Lukovico pri Domžalah. Dne 19. oktobra t. l. je dospela poštna spremnica na poštni urad v Lukovico pri Domžalah. Toda adresat pa še danes ni obleke prejel. Reklamirala se je pošlilateljica že na vse pristojne oblasti, toda zaman. Zavitka še do danes, 7. novembra t. l., ni. Kaj poreče poštno ravnateljstvo v Trstu?

† **Koncert S. P. D. podružnice** v Kranju je lepo uspel. Občinstvo je napolnilo prenovljeno Sokolovo dvorano in živahno aklamiralo gđ. P. dr. Tavčarjevo in marljivo pevski zbor »Ljub. Zvona« iz Ljubljane. Bil je lep večer.

† **Umrla je** na Kaplanovem pri Velikih Laščah gospa Marija Skulj, rojena Hočevar v 67. letu svoje dobe. Blaga pokojnica je bila mati tukajšnjega učitelja Frana Skulja. Vzorni materi in blagi slovenski ženi bodi ohranjen prijazen spomin.

† **Franc Weinberger,** bivši župan v Zagorju ob Savi, je preminil v soboto dne 8. t. m. ob 5. uri popoldne po kratki bolezn. Pokojnik je bil za časa svoje mladosti uslužben pri rudniku, ker pa je takrat vel čisto nemški duh pri vodstvu, je moral marškatero grenko popiti in si je povrh v rani mladosti z naporno, odgovorno službo nakopal kal bolezn, katere posledica je prerana smrt. Prevzel je županstvo za Mihelčičem in bil je dve dobi župan. Za časa svojega županovanja je vpeljal slovensko no tranje uradovanje. Prej še je vedno sejni zapisnik nemško sestavljal, a pod njem se je to spremenilo. To so mu takratni rudniški voditelji šteli v zlo in delali so z vso silo, da bi ne bil več župan. Za časa sedanjega ravnatelja g. Pauerja se je bil hudu bil in vendar je takrat zmagala slovenska lista pri občinskih volitvah ter si zbrala pokojnika za župana. Težke žrtve so bile takrat, več rudniških uslužbenec se je kruto preganjalo od strani rudnika. Ravnik je polagoma gradil most do samostojne slovenske občine. Pri zadnji volitvi župana je bil zopet izvoljen, a je vsled bolehnosti odklonil izvolitev. Bil pa je izvoljen županovim namestnikom. S pokojnim Weinbergerjem smo izgubili moža, kateri se je bojeval, da je postalo Zagorje slovensko. Zato pa bode pričalo njegovo delovanje še poznim rodom, da je bil on prvi župan, kateri je ob priliki otvoritve Sokolskega doma s slovenskimi občinskimi odborniki v sokolskem kroju, kot župan pozdravil Sokole. Lahka naj ti bode domača

Prosveta.

III. gostovanje hrvaške opere. V ponedeljek, dne 17. novembra se poje »Amelija ali ple v maskah« (Un ballo in maschera), opera v treh dejanjih (5. slikah). Uglasbil G. Verdi. Prvič se je uprizorila ta opera v Rimu leta 1859. Dejanje je bilo prvotno zajeto iz švedske zgodovine, in sicer iz življenja kralja Gustava III. leta 1792. Piave pa je na Verdijevo željo Scribejevo besedilo predelal in zgodovinsko dejanje iz Švedije preložil v Boston, kralja Gustava pa izpremenil v guvernerja grofa Rikarda Varviskega. Opera je dosegla mahoma velikanski uspeh. Že leta 1859. se je pela po vseh velikih laških odrih, leta 1860. pa tudi že po nemških in nato po vseh najboljših svetovnih gledališčih. Tudi v Ljubljani se je pela ta Verdijeva prekrasna opera za Nolljievih časov menda v dveh sezonah. Ker zahteva vloga paža Oskara koloraturko, je bila za naš oder je redkokdaj uprizorljiva. V Zagrebu poje paža Slovenka, gospa Irma Polakova, ki pride tudi v Ljubljano. Kakor vse Verdijeve opere, je tudi »Ples v maskah« zelo melodična opera, ki pa zahteva vseskozi izvrstnih solistov. Vloge so namreč težke, dramske, karakterne in je treba zanje nele dovršenih pevcev - umetnikov, nego tudi izbornih igralcev. V Ljubljani dirigira to opero gosp. Nikola pl. Fallner in pojo sledeči solisti: gdč. Mira Korošičeva (Amelija), gdč. Mercedes Valentinjeva (vedeževalka), gospa Irma Polakova (paž), gg. Tadej Lowczyński (grof Rikard), Marko Vušković (tajnik Renata), Josip Križaj (Tom, zarotnik), Tošo Lesič (Samuel). Začetek predstave ob 8. zvečer.

Kratka vsebina opere »Ples v maskah«. Prvo dejanje: Avdičena dvorana guvernerja grofa Rikarda. Častniki in meščanje ljubijo Rikarda, plemiči pa ga sovražijo in ga hočejo umoriti. Rikard je pravičen in strog vladar, a skrivaj ljubi Avrelijo, soprogo svojega zvestega tajnika Renata. Paž Oskar naznanja goste. Renato svari Rikarda pred zarotniki. Sodnik naznanja, da je vraznica Ulrika obojena v pregnanstvo. Rikard se hoče, preoblečen v mornarja, seznaniti z Ulriko in povabi vso družbo s seboj. Zarotniki sklenejo pri Ulriki grofa umoriti. — Izprememba. Pri vedeževalki Ulriki. Mornar Silvan hoče zvedeti svojo bodočnost. Ulrika mu proročuje čast in denar. Grof Rikard mu vtakne skrivaj v žep možnjo cekinov in častniški dekret. Silvan je blažen in strmi, da se je prorokovanje izpolnilo toli naglo. Sluga naznanja prihod Amalijin. Vsi odidejo, Rikard se skrrije in zve, da ga Avrelija tudi ljubi, a hoče ostati soprogu Renatu zvesta. Prosi zdravila za svojo ljubezen. Ulrika ji ukaže iti trgati zelišče ponuči na morišče. Rikardu prorokuje, da bo kmalu umorjen in da ga umori najzvestejši prijatelj. A kdo je to? Oni, ki mu prvi poda roko. V tem hipu nastopi Renato in poda grofu roko. Narod spozna grofa in ga slavi. Zarotniki se boje, da so izdani, in sklenejo, da umore grofa drugje. — Drugo dejanje. O polnoči na morišču. Amelija išče zdravilno zelišče in trepeče pred strahovi. Rikard je sledil Ameliji. Pove ji, da jo ljubi. Tudi ona ga ljubi. Tedaj prihiti Renato, da posvari grofa. Zarotniki čakajo nani. Amelija se zakrije s pajčolanom. Rikard izroči Amelijo Renatu v varstvo; pelje naj jo do mesta in naj je ne izprašuje in ne pozveduje njenega imena. Renato priseže in hoče odvesti nepoznano ter zakrito damo. Rikard zbeži v Renatovem plašču. Zarotniki prihitijo, razkrijejo Amalijo in se kruto rogajo navidez varanemu Renatu. Renato besni in se zveže z zarotniki. — Tretje dejanje. Na domu Renatovem. Avrelija dokazuje svojo nedolžnost, Renato ne veruje in jo hoče zabosti. Amelija prosi, da se sme le še posloviti od sinčka, potem naj umre. Renato sklone, da umori mesto žene grofa Rikarda. Zarotniki hočejo, da žreb odloči kdo naj umori grofa. Amelija vleče žreb, ki določi Renata, da zabode grofa. Paž Oskar prinese grofovo vabilo na ples v maskah. Tam ga umore. — Izprememba. Maskerada. Rikard je sklenil, da pošlje Renata in Amelijo na Angleško. Oskar izda Renatu grofovo masko. Rikard se poslavlja od

Amalije, ki ga svari pred zarotniki. Renato zabode grofa, ki mu odpusti in pove, da je Amelija nedolžna. **Martin Smola ali Kinematograf.** Uprizoritvi včerajšnje burke bi v kritičnega stališča lahko zamenjal naslov z uspehom. Do veljave je prišlo v prvi vrsti skakanje in prekopicavanje. Videli smo prave in pristne cirkuške figure. O kaki igralski logiki ni bilo govora. Gosp. Skrbinšek zmoro to - le: Martin Smola prekroka celo noč, pride ob šestih zjutraj domov, grozovito zdeha in toži o svoji zaspanosti, v isti sapi je pa živahen, da mu noge in roke in vse mišice kar igrajo. Gospod Danilo ni pomenal s svojim pojočim glasom ruščine. Gosp. Poderon je bil grozen atlet. Umerjena je bila gospa Buškova in deloma gosp. Povhe. Uspeh je bil s strani galerije odličan, obisk srednje vrste. P.

Umetnost.

Koncert. »Glasbena Matica« je priredila minulo soboto drugi koncert letošnje sezone. Na sporedu je bila pianistka gdč. Jelena Dokičeva iz Belgrada in operni pevec gosp. Vušković iz Zagreba. Gospodična Dokičeva neomajno in prepričevalno kaže, da je mnogo posejala klavirske šole, da se je mnogo in mnogo vadila in dosegla s svojim šolanjem hvalevredne uspehe. Njena tehnika je vredna resnega upoštevanja. Preko težkih pasaj ž beže roke s primerno rutino, njena levica je enakopravna z desnico in ne naleti lahko na toli komplicirano mesto, da bi ga s potrebno eleganco ne zmogla. Kompozicije, ki jih je igrala, stavijo na pianista največje zahteve. Rubinsteinova Kokeretija op. 51. na primer, ali Chopinov Scherzo v h - molu ali celo Paderewskega Tema z varijacijami! Gospodična Dokičeva je prispevala v svojem razvoju tako daleč, da se jih je lotila od zunanje, tehniške strant in pokazala v tem oziru svojo moč. V njihovo notranjost pa še ni posegla, ker je ta zunanost nemara zanjo še jako težka in ji jemlje tisti del moči, ki bi moral ostati za reproduciranje čustva. Gospodični Dokičevi prisojamo v najboljši veri, da pojde po poti svojega razvoja naprej in da nas preseneti na koncertih bodočih let s preciznim mojstrstvom. — Poleg nje je bil na programu gospod Marko Vušković, ki ga poznamo z gledališkega odra. Njegov bariton kipi v svoji zreli moči in v sočnih moških barvah. Poln je zanosa in neke temne dramske sile, ki ga dela posebno privlačnega. Pel je vse pesmi s čutom pristnega, vročekrvnega igralca in se izkazal zlasti v prologu iz enodejanke Leoncavalle »Glumačič«, Lajovčevi mračno ubrani »Pesmi starca«, ki jo je posebno zanosno uveljavil in v »Credue« iz Verdijeve opere »Othello«. Dodal je serenado iz »Don Juana« in neko pesem s francoskim tekstom, katerega je slabo izgovarjal. Deležen je bil velikega navdušenja in odkritosrčnega in burnega plaskanja. Občinstvo je hvalilo tudi gospodično Dokičevo. Poklonili so ji mnogo lepega cvetja. Obisk je bil srednje vrste. Morda bi kazalo, da se ne daje na bodočih koncertih toliko točk samemu klavirju. S tem postajajo večeri enolični. Sicer pa nudijo letošnji koncerti »Glasbene Matice« mnogo užitka in jih treba publiki od srca priporočati. P-lj.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 Srednji zračni tlak 736 mm

NOV.	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
8.	2. pop.	732-7	8-3	sl. sszah.	jasno
„	9. zv.	735-7	3-5	sl. szah.	„
9.	7. zj.	737-0	-0-9	sl. jvzh.	megla
„	2. pop.	736-3	7-0	slab jug	del. oblac.
„	9. zv.	736-6	8-1	sl. jzah.	del. jasno
10.	7. zj.	735-7	9-0	sl. sszah.	oblačno

Srednja temperatura sobote 5¹/₂, norm. in 5⁴/₁₀, nedelje 4⁷/₁₀, norm. 5¹/₂. Padavina v 24 urah 0-0 mm in 0-0 mm.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 10. septembra 1913.
Termin.
Pšenica za okt. 1914. za 50 kg 11-25
Rž za okt. 1914. za 50 kg 8-81
Oves za okt. 1914. za 50 kg 7-24
Koruza za maj 1914. za 50 kg 6-23

+

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš ljubljeni sinček 4019

Zdravko

danes zjutraj ob pol 4. uri umrl.
Priporočamo ga v blag spomin.
Prem., dne 9. novembra 1913.
Družina Valentin Repinc.

+

Ivan Mikuš in Marija Mikuš, roj. Gerber, javljata potrtim srcem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem v svojem kakor tudi v imenu hčerke Anice ter v imenu stare matere Anke Gerber pretužno vest, da je vsegamogočni nenadoma poklical k sebi nju preljubo hčerkico

MARTO

v četrtem letu njene starosti. 4011
Truplo preljube male se bo v ponedeljek dne 10. novembra t. l. ob 4. popoldne v hiši Žalosti Kongresni trg šte. 4 slovesno blagoslovilo ter prepeljalo na pokopališče k Sv. Krištofu, kjer se bo položilo v rodbinsko rakev k večnemu počitku.
V Ljubljani, 8. novembra 1913.

Kavarna vso noč odprta

LEON

Gostilna
Florijanska ulica št. 6.

Podiranje hiše

št. 8 na Turjaškem trgu
se ofertnim potom odda.

Pismene ponudbe naj se dološijo do 15. t. m. na naslov: 4020
Franc Jonke, Gradišče št. 3.

Postrežba točna! Cene solidne!
Prva največja domača in eksportna tvrdka!

Zalagatelj c. kr. armade, vojne mornarice, domobrancev itd

Fr. P. Zajec

Ljubljana
Stari trg št. 9

Glavni zastopnik največjih tovarov ur v Svici.
Pripoznano najboljšje švicarske ure, Schaffhausen ure, Omega ure itd.
Najbogatejša zaloga briljantnih in drugih prstanov, uhanov, verižic, zapestnic itd. Namizno orodje. — Krasni nastavki iz srebra itd. itd.
Najnovější cenik brezplačno. ■■

Išče se s l. dec. elegantna, mirna, od stopnic

separirana soba

Ponudbe pod „N. N.“ na upravništro »Slovenskega Naroda«. 4018

Jabolčnik

iz najboljših leg Štajerske, čist, prirodnodopristen, od 10 litrov naprej, razpošilja po povzetju liter za 20 vin.
Jurij Jožef Stelzer, Wetzelstorf pri Gradcu.

Dr. Gallatia

zopet ordinira.

Trgovski pomočnik

dobro izurjen v mešani stroki posebno pri manufakturi, zmožen obeh deželnih jezikov, vojaščine prost, 3989
se sprejme v večjo trgovino mešanega blaga pod ugodnimi pogoji.
Proda se tudi poceni majhna registrirna blagajna.
Lavš Leopold, Tržič, Gorenjsko.
Št. 23761.

Razpis

raznih ustanov za deklško balo in za reveže.

- Mestni magistrat ima za tekoče leto podeliti sledeče ustanove:
- 1.) Janeza Krstnika Bernardinija ustanova v znesku K 230.—
 - 2.) Janeza Jakoba Schillinga ustanova v znesku . . . » 250.—
 - 3.) Jurija Tollmainerja ustanova v znesku . . . » 250.—
 - 4.) Janeza Jošta Weberja ustanova v znesku . . . » 230.—
- Do ustanove pod 1.—4. imajo pravico hčere ljubljanskih meščanov, ki so se letos omožile ter so uboge ter poštenega slovesa.
- 5.) Miklavža Janeza Kraschkoviza ustanova v znesku K 128.—
- Do te ustanove imajo letos pravico revne meščanske, kmečke, rokodelske ali dñinarske hčere iz šentpeterske fare, katere so se letos omožile.
- 6.) Antona Jakoba Fanzolja ustanova v znesku K 128.—
- Do te ustanove imajo pravico poštena dekleta meščanskega ali tudi preprostejšega stanu, katera so ubožna in so se letos omožila.
- 7.) Josipa Feliksa Sinna ustanova v znesku K 96.—
- Do te ustanove, ki jo je deliti, imata pravico dve izmed najrevnejših ljubljanskih deklet
- 8.) Mihe Pakiča ustanova v znesku K 244.—
- Do te ustanove imajo pravico ubožni ljubljanski meščani obrtniškega stanu ali njih vdove.
- 9.) Janeza Kovazha ustanova v znesku K 302.—
- Ta ustanova gre na 4 enake dele, do katerih imajo pravico 4 v revščini v Ljubljani živeči rodbinski očetje ali vdovljene rodbinske matere, ki so brez lastne krivde v ubožstvu, so katoliške vere, neoporeklega slovesa in imajo rediti nepreskrbljene otroke.
- 10.) Marije Kosmatscheve ustanova v znesku K 204.—
- Do te ustanove imajo pravico nepremožne uradniške sirote ženskega spola, ki so ljubljankinje in poštenega vedenja.
- 11.) Helene Valentinove ustanova v znesku K 168.—
- To ustanovo ima mestni magistrat razdeliti med osirotele in zapuščene otroke, ki prebivajo v frančiškanski fari in ki niso še 16 let stari.
- 12.) Ustanova neimenovanega dobrotnika za onemogle posle v znesku K 100.—
- Do te ustanove imajo pravico 4 revni, dela nezmožni posli, ki so zvesto služili in so neomadeževanega slovesa, vsak na ¼ ustanove.

Koleka proste prošnje za eno ali drugo teh ustanov je vlagati do vštetelega 1. decembra t. l. pri vložnem zapisniku mestnega magistrata.

Kdor prosi obenem za več ustanov, mora vložiti tudi več prošenj, a v vsaki tudi povedati, za katere druge ustanove je obenem prosil. Le prošnja za ustanove pod 1.—4. je lahko enotna.

V vsaki prošnji je navesti okoliščine, ki dokazujejo prosilčevo ubožstvo in jim po potrebi predložiti dokazila, da je prosilec do dotične ustanove v smislu tega razpisa upravičen. Kdor vloži obenem več prošenj, se lahko v ostalih sklicuje na podatke in dokazila ene prošnje.

Na prošnje, ki nimajo točnih navedb ali dokazov o prosilčevi upravičenosti, se ne bo oziralo.
Na vsaki prošnji mora biti natanko označeno prosilčevo stanovanje.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 7. novembra 1913.

Potrebujem 4120

prodajalko

za glavno zalogo tobaka, izurjeno in zanesljivo. Kje .pove uprav. »Sl. Nar.«.

Sveže prav dobre 4022

jetrne in krvave klobase

vsak torek in petek.

Vedno fino praško blago, kakor šunke, razne salame, hrenovke, prekajeno meso in kranjske klobase priporoča

Jan Chalupnik, prokajalec, Stari trg št. 19, Ljubljana.

Sprejem takoj v noč zadevah (izročilnih pogodbah) izurjenega

uradnika

Plača po dogovoru.

Kazimir Bratkovič,
c. kr. notar v Ptuj. 4014

Pohišstvo

in različna druga oprava se prav ugodno prodaja.

Več se poizve v trgovini A. Šinkovic nasl. Soss & Ko na glavnem trgu. 4017

Zemlja

je vlažna in hladna, tudi poleti. Kdor se veliko giblje na prostem, je torej lahko izpostavljen prehlajenju, skrninastim in protinovim bolečinam. Pozimi je v stanovanjih pogostoma prepih, niso dovolj, ali pa so preveč zakurjena in vlažna. Tudi tukaj vedno prežijo skrninaste, protin, bolečine, grlobol, zobobol, bolečine v prsih,

pehanje ob strani in nekatere druge bolečine.

Ce imamo v takih slučajih doma dober, preizkušen izdelek, ga takoj uporabimo, ko se pojavi prva bolečina, in zlo izgine. O dobrih domačih zdravilih dokazuje le resnica iz ust izkušenih ljudi več, nego vsako koristnoslovno hvalisanje. Taki izborni, preizkušeni izdelki so, kakor vemo iz lastne izkušnje, Fellerjev bolečine

pomirjujoči, zdravilni, krepljni fluid z znamko »Elsafluid« in Fellerjeve odvajalne rabarbara-kroglice z znamko »Elsakroglice«. En dokaz: Dr. Neuberger na Dunaju, VIII., Lavdonova ulica 42, piše: »Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid« je bil od prijateljske strani priporočen 83 let staremu možu, ki je trpel na sklerozni arteriji, da bi odpravil slabost mišic na nogah. Res mu je to vdrgovanje dobro

služilo in izjavlja dotični gospod, da hodi sedaj bolje«. G. dr. R. Schmidt v Piten, Nižje Avstriji, piše: »S Fellerjevima obema Elsaizdelkoma, zlasti z Vašim fluidom in Vašimi kroglicami sem dosegel krasne uspehe in sem ti sredstvi že mnogokrat priporočal.«

Povedati Vam hočemo še tole, in sicer iz izkušnje: Dober tek, zdrav želodec imamo in nobenega tiščanja

v želodcu, nobenih bolečin, odkar rabimo Fellerjeve odvajalne rabarbara-kroglice z znamko »Elsa-kroglice«. Poizkusite še Vi; to zdravilo urejuje odvajanje, pospešuje prebavljanje, ublažuje krče in izboljšuje kri. 6 Škatljic franko 4 K, Fellerjev Elsafluid pa se dobi na poizkušnjo tuca za 5 kron. Izdelovatelji obeh izdelkov samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsatrg št. 238 (Hrvatsko).

Modna trgovina
v Ljubljani
Stritarjeva ulica št. 7.
Solidno blago. Nizke cene. Vzorci poštine prosto.

ANTON SCHUSTER

:: Konfekcija ::
za dame in deklice
bluze, modno blago, sukno, platno, garniture, preproge, šerpe, rute, pletl.

Stanovanje

obstoječe iz 2 sob, kuhinje, drvarnice in dela vrta, 4010
se takoj odda v Rožni dolini 244.

Krojaškega pomočnika sprejme takoj

3970
Fran Vidmar, krojač v Železnikih, Gorenjsko.

Kolo

skoro popolnoma novo v dobrem stanju ki je izvrsten za dirko sistem »Bianchi« se ceno proda. Pismene ponudbe na uprav. »Slov. Nar.« pod šifro: „Kolo/3990“.

Najsolidnejši vir

- 40 m dobrih ostankov za obleke K 18—
- 40 m izvrstnih ostankov zim. blaga „ 20—
- 30 m ostankov mod. blaga za obleke „ 18—
- 6 parov velikih rjuh „ 10—
- 100 kom. prima žepnih robcev „ 13—
- tucat dobrih brisač „ 2-90
- tucat prav težkih brisač „ 4-80
- 10 toplih zimskih rut „ 5—

Adolf Zucker, Plzenj št. 504 (Česko).

Razpošiljam samo po povzetju. Neugajajoče vzamem vsak čas nazaj. Vzorci se ne razpošiljajo. Najboljši dobavitelj za trgovce, krošnjarje in sejmarje.

Čipkasto blago, čipke, vložki, vezenja svila, posamentirja, gumbi, šaboti in vse druge modne potreščine za dame v obilni izbiri in dobrega okusa v modni trgovini za dame
3493
P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Iščem lokal za trgovino

takoj ali za februar 1914.
Najraje v Selenburgovi ulici. Imeti mora veliko izložbeno okno. — Natančne ponudbe: **Pošto ležeče, glavna pošta, „Z 500“ Ljubljana.** 3991

Pristen dober brinjevec

se dobi pri
L. SEBENIKU v Spod. SISKI.

OXO
kocke za govejo juho

družbe **Liebig** so vsled svoje velike vsebine najboljšega mesnega izvlečka pripravne ne samo za takojšnje napravljene fine goveje juhe, nego tudi za izboljšanje in okrepitev juh in omak, sočivja itd.

Sladin je znamka za Sladni čaj!

Doktor pl. Trnkóczy-ja Sladni čaj je prazvir vseh sladnih izdelkov in da **kri, moč, zdravje.**
Za dojenčke je Sladin kot redilno sredstvo **varuh otrok.** Za vsacega **bolnika** izvir zdravja.
Da odraslim bolnim kakor zdravim okusen, redilni **zdravilni zajtrk.** Poraba Sladina **prihrani v gospodinjstvu 50%** na denarju, $\frac{2}{3}$ na mleku, polovico na sladkorju. Vse te **koristi** potrjujejo vsakdanja **zopetna naročila.** $\frac{1}{4}$ kg za 60 vin. se dobi tudi pri trgovcih. Po pošti 5 zavojev 4 krome franko.
Glavne zaloge so v lekarnah **TRNKÓCZY:** na Dunaju **Josefsstädterstrasse 25,** Redetzkyplatz 4, Schönbrunnerstrasse 109, v Gradcu **Sackstrasse 4,** v Ljubljani **lekarna Trnkóczy, zraven rotožva.**
Žena lastnika te lekarne je zgojila svojih 8 zdravih otrok s Sladinom.

Zamaške

za steklenice in sode v vseh velikostih in kakovostih, za vinotrižce, pivovarne, založnike piva, izdelovalce likerjev, lekarnarje, drogiste, mineralne vrelce in špecerijske trgovine **izdeluje trdka** 3706

Jelačin & Ko., Ljubljana

Edino domače podjetje te stroke na jugu monarhije. Električni obrat. Direktni uvoz probkotine iz Španije in Portugalske. Zahtevajte cenik in vzorce. Zaloga raznovrstnih stanjolovalnih kapsljev.

DRUŽBA „P. WERNIG“ BOROVLJE, KOROSKO.

LOVSKE PUSKE. STRELJIVO. POPRAVILA. REVOLVERJI. ITD. ITD. :: CENIK 1913. ::

„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.

„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.

Št. 23460 4018

Ustanova za sirote.

Pri mestnem magistratu je oddati eno mesto Marije Pavškove ustanove za sirote v letnem znesku 40 kron.
Pravico do te ustanove imajo osiroteli, popolnoma revni ljubljanski otroci moškega ali ženskega spola.
Prošnje je vlagati

do konca novembra t. l.
pri vložnem zapisniku mestnega magistrata in jim je priložiti rojstni in krstni list ter dokaz osirotelosti. Tudi je v prošnji natanko povedati v kakšnih rodbinskih in gmočnih razmarah da prosilec živi.
Prošnjo ima podpisati tudi varuh, oziroma sovaruh.
Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 7. novembra 1913.

:: TEHNIČNI BIRO IN STAVBNO PODJETJE ::

1428 Centrala: Ljubljana, Poljanska cesta št. 3 — Podružnice: Gorica, Trst, Zagreb.

Beton * železobeton	Strokovna izvršitev	Vodovodi * električne centrale * turbine * mlini * žage *	moderne apnenice.
* mostovi * stropi * dvorane * zazidki	vseh vrst načrtov * prevzetje zgradb *	opekarnice in	***
:::: turbin. ::::	: tehnična mnenja.		Obisk strokovnih inženirjev na željo.

Jadranska banka filijalka v Ljubljani

Centrala v Trstu. Filijalke v Dubrovniku, Kotoru, Metkoviću, Opatiji, Splitu, Šibeniku, Zadru.
:: Zivahna zveza z Ameriko. :: **Delniška glavnica K 8,000.000.** Nakazila v Ameriko in akreditivi.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje (rente, zastavna pisma, delnice, srečke itd.) — Valute in devize. — Promese k vsem žrebanjem.	Sprejema vloge na hranilne knjižice ter na žiro in tekoči račun. 373 Obrestovanje od dne vložitve do dne dviga. Rentni davek plača banka iz svojega.	Eskomptira: menice, devize in fakture. — Zavarovanje vredn. papirjev proti kurzni izgubi. — Revizija žrebanja srečk brezplačno. — Rembours-krediti. — Borzna naročila. — Inkaso.
--	--	--